

Abdulfettah Camii'nin Başına Gelenler

Evliya Çelebi'nin “**Abdulfettah çavuş**” dediği ve “**Kiremitli amma mamur**” olarak tarif ettiği ve bugün Fettah Camisi olarak bildiğimiz, fakat bazı kayıtlarda adı Türkistanlı “**Hacı Abdülfetteh Efendi**” olarak da geçen bu camii, dikdörtgen planlı olup cemaat yeri ve avludan oluşmaktadır. Caminin kitabesi bulunmadığından kesin yapılış tarihi tam olarak bilinmemektedir.

Fakat birçok veri caminin 17. yüzyılda yapıldığını doğrulamaktadır. 1843 ve 1861 yıllarında tamirat gören bu mimarlık harikası caminin minaresi zamanla yıkılma tehlikesi ile karşı karşıya kalınca 1950'lerde ikinci bir minare yapılmış. Şu anda sonradan yapılan minare ve lojman yıkılarak caminin içerisinden çıkan eski minaresi onarılıp camii tekrar tek minareli hale getirilmiştir. Bugünlerde tekrar ibadete

açılması beklenen camii, Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından, ehil olmayan insanlara restorasyonu yaptırılarak tarihi kimliğinden ve mimari özelliklerinden koparılıp yoz bir bina haline getirilmiştir.

Ne yazık ki diğer kültür varlıklarında olduğu gibi Fettah camiinde de taş duvarlar ithal sıva ile sıvanıp ve boyanarak tarihi yüzeyi yok edildi. Yalnızca taş duvarları değil o güzelim minare de sıvanıp- boyanarak kimliksiz hale getirildi. Sıvalar o kadar beceriksiz ellerden çıkmış ki gece lambalar yanınca, çukur ve tümseklerden oluşan tarlayı andırıyor. Taş söveler yok edilip yerine Trevanter mermerden söveler yapıldı, hiçbir tarihi binada bulunmayan derzlikler icat edildi. Ahşap mihrap aylarca yağmur sularının altında kaldı. Caminin bahçesinde bulunan mezarlar ve mezar taşları yok edildi, hatta o mezarların bulunduğu alana tuvalet ve abdest alma yerleri yapıldı, yetmedi bahçedeki tarihi su sarnıcı kapatıldı. Bahçe duvarları hapisane duvarları gibi yükseltilerek cami görünmez hale getirildi. Caminin avlusuna, giriş kapısı diye estetikten ve sanattan nasibini almamış bir demir koydular, orijinal mermer ve taş merdivenler yerine yine ucuz Trevanter basamaklar yaptılar.

İzmir'deki tarihi camilerin birçoğunda iç mekân süslemelerine tanık oluruz. Mihraplardan sarkan kadife izlenimi veren alçı perde motifleri, kalem işi ahşap ve duvar süslemeleri, pencere kenarlarında kaliteli çini işlemler, usta hattatların ellerinden çıkmış ayet yazılı levhalar, renkli camlar ve vitraylar birer sanat harikasıdır. Fakat Fettah camiinde pencere kenarlarında ki çinilerin yerini duvar kâğıdı benzer boyamalar almış, ne renkli camlar ne de artık pencereleri süsleyen vitraylar var. Duvarları süsleyen ayetler ve yazı levhalarının yerlerinde yeller esmektedir. Ucuz, kalitesiz ve sözüm ona modern aydınlatma elemanlarıyla caminin tarihi görüntüsü yok edilmiştir. Yine döşeme ve tavan ucuz ahşaptan kaplanmış, haremlik bölümün korkulukları tarihi gerçeklerden koparılmıştır.

Restorasyon adı altında koca bir tarih ve kültür yapısı daha yozlaştırarak kimliğinden koparıldı. Son zamanlarda restorasyon ihalesi yapan kurumlar yeterli teknik ve bilimsel bir kadro bünyelerinde bulundurmadıklarından, restorasyon yapılacak binanın tarihi ve yapı tekniğini göz önüne almadan, bu binaların sanat ve arkeolojik çalışmaları yapılmadan ve gelişi güzel hazırlanmış

projelerle ihale yapmaları hem kültür varlıklarımızı “**kurtaracağız**” derken yozlaştırılıp tarihi köklerinden koparılmasına hem de bu işleri yapan müttehitlerin haksız yere daha çok kazanmalarına yol açmaktadır. Kaş yapayım derken göz çıkarmaktan bu kurumlar artık vazgeçmeli, Emir Sultan ve Kumrulu Mescit’e bir de Fetteh Camii eklendi. Bu restorasyon rezilliği böyle devam ederse gelecek kuşaklara aktaracağımız orijinal bir tarihi yapı kalmayacak. Başta Vakıflar Bölge Müdürlüğü olmak üzere tüm restorasyon ihalesi yapan kurumlar şapkalarını önlerine koyup ciddi bir şekilde düşünmek zorundadırlar.

